Riigi Teataja

Nr. 32. **25. aprillil 1930.** **Nr. 32.**

Art. 182. **Riiselja-Ikla raudtee ja Sooba harutee alla maade sundvõõrandamise seadus.**

183. **Kunstsiidist kangaste ja viski sisseveo lepingtollitariifide kohaldamise seadus.**

184. **Petseri maakonnast ehituse- ja küttepuude väljaveo keelu seaduse maksvuse kaotamise seadus.**

185. **Asundusekapitali seaduse muutmise ja täiendamise seadus.**

186. **Maaparanduselaenu fondi seaduse muutmise seadus.**

187. **Eesti — Ameerika Ühisriikide vaheliste vahekohtu ja lepituse lepingute kinnitamise seadus. — Lepingud.**

188. **Eesti ja Läti vahel piirijoonega poolitatud kinnisvarade likvideerimise tähtaja pikendamise protokolli kinnitamise seadus. — Protokoll.**

189. **Eesti-Läti vaheliste merealuste kaablite kohta käiva konventsiooni kinnitamise seadus. — Konventsioon.**

190. **Vabariigi Valitsusele alluvate asutuste koosseisude määruse muutmise määrus.**

191. **Haiguste ja kehaliste puuete nimekiri lit. „A".**

192. **Määrus kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasva valmistamise kohta.**

193. **Määrus Tulumaksu seaduse § 91 käsitamise kohta käivas määruses ettenähtud tähtaegade pikendamise kohta.**

194. **Määrus tasu suuruse üle maapõuevarade uurimislubade eest.**

195. **Määrus tinavalge tarvitamise kohta maalritöödes.**

196. **Otsus sadamamaksudetariif nr. 53, pagasiveotariif nr. 44 ja kaubaveotariif nr. 66 muutmise ja täiendamise kohta.**

197. **Pärnu linna tervishoiu nõukogu kodukord.**

198. **Mustla alevimaksud ja nende tasumise tähtajad 1930/1931 a.**

Riigikogu poolt 11. aprillil 1930 vastuvõetud

182. Riiselja-Ikla raudtee ja Sooba harutee alla maade sundvõõrandamise seadus.

§ 1. Riiselja-Ikla kitsarööpalise raudtee ja Laiksaare jaamast hargneva Sooba harutee alla lubatakse sundvõõrandada Teedeministeeriumile Teedeministri poolt kinnitatavate plaanide järgi Pärnumaal maid, mis seni olnud nimetatud teede kasutamisel, kogupindalaga mitte üle 24 hektaari.

§ 2. Sundvõõrandatava vara eest makstakse tasu VSK X k. 1. j. (1914. a. väljaanne.) alusel.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu Esimees K. Einbund.

Abisekretär O. Gustavson.

Asjadevalitseja E. Maddison.

Riigikogu poolt 12. aprillil 1930 vastuvõetud

183. Kunstsiidist kangaste ja viski sisseveo lepingtollitariifide kohaldamise seadus.

Kunstsiidist ning kunstpoolsiidist kangaste ja viski sisseveol riikidest, kellega Eesti Vabariigil sõlmitud kaubalepingud, arvatakse tollitariifi määramisel võrdse enamsoodustuse osaliseks: viski — konjakiga ja kunstsiidist ning kunstpoolsiidist kangad — loomulikust siidist kangastega.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu Esimees K. Einbund.

Abisekretär A. Tõllassepp.

Asjadevalitseja E. Maddison.

Riigikogu poolt 12. aprillil 1930 vastuvõetud

184. Petseri maakonnast ehituse- ja küttepuude väljaveo keelu seaduse maksvuse kaotamise seadus.

Petseri maakonnast ehituse- ja küttepuude väljaveo keelu seadus (RT 57/58 — 1925) kaotab maksvuse.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu abiesimees M. Martna.

Sekretär A. Schulbach.

Asjadevalitseja E. Maddison.

Riigikogu poolt 12. aprillil 1930 vastuvõetud

185. Asundusekapitali seaduse muutmise ja täiendamise seadus.

I.

Asundusekapitali seaduse (RT 29 — 1929) § 3 p. 10 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 3 p. 10. Riikliku maaparanduselaenu fondi täiendamiseks ja Eesti Maapanga pantkirjade ostmiseks.

II.

Sama seadust täiendatakse § 11^1 järgmises redaktsioonis:

§ 11^1. Asundamise otstarbeks omandatud maade kinnistamine Eesti Vabariigi nimele on vaba kinnistuselõivust ja tempelmaksudest. Samuti on kinnistuselõivust ja tempelmaksudest vaba:

1) esimene kinnistamine asundamise otstarbeks omandatud maade edasimüümisel, ja

2) käesoleva seaduse § 3 p. 9 alusel antud laenu abil omandatud maade esimene kinnistamine.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu abiesimees M. Martna.

Sekretär A. Schulbach.

Asjadevalitseja E. Maddison.

Riigikogu poolt 12. aprillil 1930 vastuvõetud

186. Maaparanduselaenu fondi seaduse muutmise seadus.

Maaparanduselaenu fondi seaduse (RT 191/192 — 1925) §§ 5, 7, 9 ja 10 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 5. Laenu antakse mitte üle 75% kavatsetud tööde väärtusest, kuid kogusummas mitte üle 5000 krooni ühele laenusaajale. Laenu kestuse ja tasumise alguse määramisel arvestatakse maaparandusetööde iseloom ja kestus, kusjuures:

a) veeolude korraldamisel torukraavidega või kraavitamisel lahtiste kraavide võrguga, ühes kändude ja kivide kõrvaldamisega ning uudismaa ülesharimisega, on laenu kestus kuni 20 aastat, tasumise algus 6. aastal;

b) kraavitamisel lahtiste kraavide võrguga ilma teiste töödeta või kivide ja kändude kõrvaldamisel ning maa ülesharimisel ühes üksikute lahtiste kraavide kaevamisega on laenu kestus kuni 15 aastat, laenu tasumise algus 5. aastal;

c) üksikute kraavide kaevamisel, maa puhastamisel kividest ja kändudest, kui ka muude väikesemate maaparandusetööde tegemisel on laenu kestus kuni 10 aastat, tasumise algus 4. aastal.

Maapidajad, kes loonud asundamata maakohal uue iseseisva väikemajapidamise, võivad 10 aasta jooksul, arvates maakoha saamise ajast, saada laenu kestusega kuni 36 aastani, tasumise algusega 6. aastal. Samade tähtaegadega võivad saada laenu ka maapidajad, kellel uudismaaks ülesharitav pind üle poole talu kogusuurusest.

§ 7. Laenude andmise, nende suuruse, kestuse, väljaandmise ja tasumise korra ning kavatsetud maaparandusetööde kõlblikkuse üle otsustamiseks asutatakse Eesti maapanga juurde komisjon, kelle liikmeiks Põllutööministeeriumi ja Eesti maapanga esindajad ning vähemalt 3 esindajat nende põllumajanduslikkude organisatsioonide poolt, kelle osavõtu komisjoni töist Põllutööminister peab tarvilikuks. Põllutööminister määrab komisjoni esimehe. Esimehel on õigus kutsuda ka väljaspoolt asjatundjaid isikuid komisjoni koosolekuile. Komisjon on otsustusevõimeline, kui koos komisjoni esimees ja vähemalt kaks liiget.

Põllutööminister kinnitab komisjoni otsused.

Laenu kinnistamisel ei võeta tempelmaksu.

§ 9. Laen tasutakse aastamaksudena, kusjuures võlgnikul on õigus tasuda laenu tervelt või osaliselt enne määratud tähtaega. Laenult arvatakse intresse 2% aastas, kuni 0,5% administratsioonikulusid ja kustutuseprotsente vastavalt kustutuseajale.

Tähtajaks mittemakstud summad loetakse võlaks ja neilt arvatakse 1% kuus viivitusetrahvi, poolikud kuud arvates võrdseiks tervetele. Kui võlgnevad summad ei ole tasutud 6 kuu jooksul pärast tähtaega, nõutakse need

sisse vastuvaidlematus riigimaksude sissenõudmise korras.

§ 10. Kui laenusaaja ei täida töid, milleks laen antud, võlakohustuses ettenähtud tähtajaks ilma pikendust saamata, või on teinud töid ainult osaliselt, võib laenuandja, arvestades tehtud tööde väärtust, nõuda sisse laenu ühes intressidega kas tervelt või osaliselt. Tagasimakstavalt laenusummalt võetakse peale selle veel trahvi 1% kuus, arvates laenu väljaandmise päevast tasumise päevani, poolikud kuud arvates võrdseiks tervetele.

Eesti maapanga juhatus võib jätta ära trahviprotsente ja pikendada maksude tasumist oma põhikirja § 51 ettenähtud juhtudel ja tingimustel.

Eesti maapanga juhatus võib laenusaaja kirjalikul soovil muuta, alates 1. maist 1930, maaparanduselaenu fondist enne 1. maid 1930 väljaantud laenude intresside määra kui ka teisi laenutingimusi vastavalt käesolevas seaduses ettenähtud normidele.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu abiesimees R. Penno.

Sekretär A. Schulbach.

Asjadevalitseja E. Maddison.

Riigikogu poolt 9. aprillil 1930 vastuvõetud

187. Eesti — Ameerika Ühisriikide vaheliste vahekohtu ja lepituse lepingute kinnitamise seadus.

§ 1. Tunnustada kinnitatuks Eesti — Ameerika Ühisriikide vahelised vahekohtu ja lepituse lepingud, alla kirjutatud Tallinnas 27. augustil 1929.

§ 2. Avaldada ühes käesoleva seadusega lepingute ingliskeelsed tekstid eestikeelsete tõlgetega.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu Esimees K. Einbund.

Abisekretär O. Gustavson.

Asjadevalitseja E. Maddison.

Vahekohtuleping.

Eesti Riigivanem ja Ameerika Ühendriikide President, tahtes ära hoida, niivõrd kui see on nende võimuses, mõlema rahva vahel alati valitsenud rahulikkude suhete katkemist;

Soovides kinnitada uuesti, et nad pooldavad nende vahel tekkida võivate kohtuteel lahendatavate tüliküsimuste erapooletuks otsustamiseks esitamise politikat, ja

Püüdes endi eeskujuga mitte ainult tõendada sõja kui rahvusvahelise politikavahendi hukkamõistmist nende poolt oma vastastikustes suhetes, vaid ka tuua lähemale aega, mil rahvusvaheliste tüliküsimuste rahulikul teel lahendamise rahvusvaheliste kokkulepete täiuslikkus on kõrvaldanud jäädavalt sõja võimaluse ükskõik milliste Riikide vahel maailmas;

Otsustasid sõlmida vahekohtulepingu ja nimetasid selleks otstarbeks endi vastavateks Täisvolinikkudeks:

Eesti Riigivanem:

Härra J. Lattik'u, Välisministri,

Treaty of Arbitration.

The Head of the Estonian Republic and the President of the United States of America

Determined to prevent so far as in their power lies any interruption in the peaceful relations that have always existed between the two nations;

Desirous of reaffirming their adherence to the policy of submitting to impartial decision all justiciable controversies that may arise between them; and

Eager by their example not only to demonstrate their condemnation of war as an instrument of national policy in their mutual relations, but also to hasten the time when the perfection of international arrangements for the pacific settlement of international disputes shall have eliminated forever the possibility of war among any of the Powers of the world;

Have decided to conclude a treaty of arbitration and for that purpose they have appointed as their respective Plenipotentiaries

The Head of the Estonian Republic:

Mr. J. Lattik, Minister for Foreign Affairs,

Ameerika Ühendriikide President:

Härra F.W.B. Coleman'i, Erakorralise Saadiku ja Täievolilise Ministri,

kes, esitanud teineteisele oma heas ja nõutud korras leitud täisvolitused, leppisid kokku järgmistes artiklites:

Artikkel I.

Kõik lahkuminekud rahvusvahelistes küsimustes, mis tekivad Kõrgete Lepinguosaliste vahel õigusliku nõudmise tõttu, mis esitatud ühe poolt teise vastu lepingu alusel või teisiti, milliseid ei olnud võimalik lahendada diplomaatilisel teel, milliseid ei ole lahendatud sellekohasele lepituskomisjonile esitamise tagajärjel, ja millised on lahendatavad oma laadi poolest kohtu teel, kuna nende kohta otsuse tegemine on võimalik kohaldades seaduse või õigluse põhimõtteid, esitatakse Alalisele Vahekohtule, mis asutatud Haagis Konventsiooniga 18. oktoobrist 1907 a., või mõnele muule kompetentsele kohtule, nõnda kuidas kindlaks määratakse igal üksikul juhul erikokkuleppega, milline erikokkulepe peab ette nägema tarviduse korral sellise kohtu organisatsiooni, kindlaks määrama tema volitused, ära märkima vaidluse all oleva küsimuse või küsimused ja korraldama esitamise tingimused.

Erikokkulepe igal üksikul juhul tehakse Ameerika Ühendriikide poolel Ameerika Ühendriikide Presidendi poolt nende Senati soovil ning nõusolekul ja Eesti poolel kooskõlas tema põhiseadusega.

Artikkel II.

Selle lepingu eeskirju ei kohaldata tüliküsimustele, mil vaidluse all olev ese

(a) allub ühe Kõrge Lepinguosalise Poole sisemaalisele jurisdiktsioonile,

b) puudutab kolmandate Poolte huvisid,

c) oleneb Ühendriikide kinnipidamisest oma traditsioonilisest seisukohast Ameerika küsimustes, üldiselt tuntud Monroe Doktriinina, või puudutab seda,

d) oleneb Eesti kohustuste täitmisest kooskõlas Rahvaste Liidu Põhikirjaga või puudutab neid.

Artikkel III.

Käesolev leping ratifitseeritakse Ameerika Ühendriikide Presidendi poolt nende Senati

The President of the United States of America:

Mr. F. W. B. Coleman, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary,

who, having communicated to one another their full powers found in good and due form, have agreed upon the following articles:

Article I.

All differences relating to international matters in which the High Contracting Parties are concerned by virtue of a claim of right made by one against the other under treaty or otherwise, which it has not been possible to adjust by diplomacy, which have not been adjusted as a result of reference to an appropriate commission of conciliation, and which are justiciable in their nature by reason of being susceptible of decision by the application of the principles of law or equity, shall be submitted to the Permanent Court of Arbitration established at the Hague by the Convention of October 18, 1907 or to some other competent tribunal, as shall be decided in each case by special agreement, which special agreement shall provide for the organization of such tribunal if necessary, define its powers, state the question or questions at issue, and settle the terms of reference.

The special agreement in each case shall be made on the part of the United States of America by the President of the United States of America by and with the advice and consent of the Senate thereof, and on the part of Estonia in accordance with its constitutional laws.

Article II.

The provisions of this treaty shall not be invoked in respect of any dispute the subject matter of which

(a) is within the domestic jurisdiction of either of the High Contracting Parties,

(b) involved the interests of third Parties,

(c) depends upon or involves the maintenance of the traditional attitude of the United States concerning American questions, commonly described as the Monroe Doctrine,

(d) depends upon or involves the observance of the obligations of Estonia in accordance with the Covenant of the League of Nations.

Article III.

The present treaty shall be ratified by the President of the United States of America

soovil ning nõusolekul ja Eesti poolt kooskõlas tema põhiseadusega.

Ratifikatsioonikirjad vahetatakse Washingtonis niipea kui võimalik ja leping astub jõusse ratifikatsioonikirjade vahetamise päeval. Ta jääb jõusse pärast seda katkematult, kuni ta lõpetatakse üheaastase kirjaliku etteteatamisega ühe Kõrge Lepinguosalise poolt teisele.

Selle tõenduseks kirjutasid vastavad Täisvolinikud alla sellele lepingule kahes inglisekeelses eksemplaris ja kinnitasid sellele oma pitserid.

Tehtud Tallinnas, 27. augustikuu päeval, meie Issanda tuhande üheksasaja kahekümne üheksandal aastal.

(L.S.) J. Lattik. (L.S.) F.W.B.Coleman.

by and with the advice and consent of the Senate thereof and by Estonia in accordance with its constitutional laws.

The ratifications shall be exchanged at Washington as soon as possible, and the treaty shall take effect on the date of the exchange of the ratifications. It shall thereafter remain in force continuously unless and until terminated by one year's written notice given by either High Contracting Party to the other.

In faith thereof the respective Plenipotentiaries have signed this treaty in duplicate in the English language and hereunto affix their seals.

Done at Tallinn the 27th day of August in the year of our Lord one thousand nine hundred and twenty nine.

(L.S.) J. Lattik. (L.S.) F.W.B.Coleman.

Lepitusleping.

Eesti Riigivanem ja Ameerika Ühendriikide President, soovides kõvendada neid ühendavaid sõprussidemeid ning ühtlasi edendada üldise rahu aadet, otsustasid sõlmida selleks otstarbeks lepingu ja nimetasid selleks endi täisvolinikkudeks:

Eesti Riigivanem:
Härra J. Lattik'u, Välisministri,

Ameerika Ühendriikide President:
Härra F. W. B. Coleman'i, Erakorralise Saadiku ja Täievolilise Ministri,

kes, esitanud teineteisele oma tarvilikus korras leitud vastavad täisvolitused, leppisid kokku ja sõlmisid järgmised artiklid:

Artikkel I.

Kõik tüliküsimused, mis tõusevad Eesti Valitsuse ja Ameerika Ühendriikide Valitsuse vahel, millist laadi need ka oleksid, esitatakse, kui harilikud diplomaatilised asjatoimetamised on osutunud tagajärjetuiks ja kui Kõrged Lepinguosalised ei pöördu otsustamiseks mõne kompetentse kohtu poole, uurimiseks ja ettekandeks Alalisele Rahvusvahelisele Komisjonile, mis moodustatud viisil, nagu see ette kirjutatud lähemas järgnevas artiklis; ja nemad lepivad kokku mitte kuulutada sõda

Treaty of Conciliation.

The Head of the Estonian Republic and the President of the United States of America, being desirous to strengthen the bonds of amity that bind them together and also to advance the cause of general peace, have resolved to enter into a treaty for that purpose, and to that end have appointed as their plenipotentiaries:

The Head of the Estonian Republic:
Mr. J. Lattik, Minister for Foreign Affairs;

The President of the United States of America:
Mr. F. W. B. Coleman, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary,

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found to be in proper form, have agreed upon and concluded the following articles:

Article I.

Any disputes arising between the Government of Estonia and the Government of the United States of America, of whatever nature they may be, shall, when ordinary diplomatic proceedings have failed and the High Contracting Parties do not have recourse to adjudication by a competent tribunal, be submitted for investigation and report to a permanent International Commission constituted in the manner prescribed in the next succeeding Article; and they agree not to

või alata vaenulikku tegevust sellise uurimise kestel ja enne ettekande esitamist.

declare war or begin hostilities during such investigation and before the report is submitted

Artikkel II.

Rahvusvaheline Komisjon koosneb viiest liikmest, kes nimetatakse järgmiselt: Üks liige valitakse kummaltki maalt selle Valitsuse poolt; üks liige valitakse kummagi Valitsuse poolt mõnelt kolmandalt maalt; viies liige valitakse mõlema Valitsuse vahelisel ühisel kokkuleppel, kusjuures on lepitud kokku, et ta ei ole kummagi maa kodanik. Komisjoni kulud makstakse mõlema Valitsuse poolt võrdsetes osades.

Rahvusvaheline Komisjon määratakse kuue kuu jooksul pärast selle lepingu ratifikatsioonikirjade vahetamist; ja vabaks jäänud kohad täidetakse vastavalt esialgsele määramisviisile.

Article II.

The International Commission shall be composed of five members, to be appointed as follows: One member shall be chosen from each country, by the Government thereof; one member shall be chosen by each Government from some third country; the fifth member shall be chosen by common agreement between the two Governments, it being understood that he shall not be a citizen of either country. The expenses of the Commission shall be paid by the two Governments in equal proportions.

The International Commission shall be appointed within six months after the exshange of ratifications of this treaty; and vacancies shall be filled according to the manner of the original appointment.

Artikkel III.

Juhul, kui Kõrgetel Lepinguosalistel osutus tagajärjetuks tüliküsimuse lahendamine diplomaatilisel teel ning kui nemad ei pöördu otsustamiseks mõne kompetentse kohtu poole, esitavad nad selle tüliküsimuse otsekohe Rahvusvahelisele Komisjonile uurimiseks ja ettekandmiseks. Rahvusvaheline Komisjon võib siiski omal algatusel üksmeelsel kokkuleppel pakkuda selleks oma abi ja sellisel juhul teatab ta sellest mõlemale Valitsusele ja palub nende kaastööd uurimisel.

Kõrged Lepinguosalised lepivad kokku Alalise Rahvusvahelise Komisjoni varustamiseks kõigi abinõude ja hõlbustustega, mis tarvilikud tema uurimiseks ja ettekandeks.

Komisjoni ettekanne valmistatakse aasta jooksul arvates kuupäevast, mil ta teatab, et ta uurimise on alanud, kui mitte Kõrged Lepinguosalised ei piira või ei pikenda seda aega vastastikusel kokkuleppel. Ettekanne valmistatakse kolmes eksemplaris; üks eksemplar esitatakse kummalegi Valitsusele ja kolmas jäetakse Komisjoni poolt tema kaustadesse.

Kõrged Lepinguosalised jätavad omale õiguse talitada iseseisvalt tüliküsimuse vaidluseseme suhtes, pärast seda kui Komisjoni ettekanne on esitatud.

Article III.

In case the High Contracting Parties shall have failed to adjust a dispute by diplomatic methods, and they do not have recourse to adjudication by a competent tribunal, they shall at once refer it to the International Commission for investigation and report. The International Commission may, however, spontaneously by unanimous agreement offer its services to that effect and in such case it shall notify both Governments and request their cooperation in the investigation.

The High Contracting Parties agree to furnish the Permanent International Commission with all the means and facilities required for its investigation and report.

The report of the Commission shall be completed within one year after the date on which it shall declare its investigation to have begun, unless the High Contracting Parties shall limit or extend the time by mutual agreement. The report shall be prepared in triplicate; one copy shall be presented to each Government, and the third retained by the Commission for its files.

The High Contracting Parties reserve the right to act independently on the subject matter of the dispute after the report of the Commission shall have been submitted.

Artikkel IV.

Käesolev leping ratifitseeritakse Ameerika Ühendriikide Presidendi poolt nende Senati

Article IV.

The present treaty shall be ratified by the President of the United States of America

soovil ning nõusolekul ja Eesti poolt kooskõlas tema põhiseadusega.

Ratifikatsioonikirjad vahetatakse Washingtonis niipea kui võimalik ja leping astub jõusse ratifikatsioonikirjade vahetamise päeval. Ta jääb jõusse pärast seda katkematult, kuni ta lõpetatakse üheaastase kirjaliku etteteatamisega ühe Kõrge Lepinguosalise poolt teisele.

Selle tõenduseks kirjutasid vastavad Täisvolinikud alla sellele lepingule kahes ingliskeelses eksemplaris ja kinnitasid sellele oma pitserid.

Tehtud Tallinnas, 27. augustikuu päeval meie Issanda tuhande üheksasaja kahekümne üheksandal aastal.

L.S.) J. Lattik. (L.S.) F.W.B.Coleman.

by and with the advice and consent of the Senate thereof, and by Estonia in accordance with its constitutional laws.

The ratifications shall be exchanged at Washington as soon as possible, and the treaty shall take effect on the date of the exchange of the ratifications. It shall thereafter remain in force continously unless and until terminated by one year's written notice given by either High Contracting Party to the other.

In faith thereof the respective Plenipotentiaries have signed this treaty in duplicate in the English language and hereunto affix their seals.

Done at Tallinn the 27th day of August in the year of our Lord one thousand nine hundred and twenty nine.

(L.S.) J. Lattik. (L.S.) F.W.B.Coleman.

Riigikogu poolt 11. aprillil 1930 vastuvõetud

188. Eesti ja Läti vahel piirijoonega poolitatud kinnisvarade likvideerimise tähtaja pikendamise protokolli kinnitamise seadus.

§ 1. Tunnustada kinnitatuks Eesti ja Läti vahel 27. märtsil 1930 Tallinnas allakirjutatud protokoll, millega pikendatakse piirijoonega poolitatud kinnisvarade likvideerimise tähtaeg kuni 1. aprillini 1931.

§ 2. Avaldada ühes käesoleva seadusega protokolli prantsusekeelne tekst eestikeelse tõlkega.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu abiesimees R. Penno.

Abisekretär O. Gustavson.

Asjadevalitseja E. Maddison.

Protokoll.

Eesti Vabariigi Valitsus, esindatud

Tema Ekstsellentsi härra Jaan Lattik'u, Välisministri poolt, ja

Läti Vabariigi Valitsus, esindatud

Tema Ekstsellentsi härra Hugo Celmins'i, Nõukogu Esimehe, Välisministri poolt,

on kokku leppinud järgnevas:

Protocole.

Le Gouvernement de la Répuplique d'Estonie, représenté par

Son Excellence Monsieur Jaan Lattik, Ministre des Affaires Etrangères, et

Le Gouvernement de la République de Lettonie, représenté par

Son Excellence Monsieur Hugo Celmiņš, Président du Conseil, Ministre des Affaires Etrangères,

sont convenus de ce qui suit:

Silmas pidades, et Eesti ja Läti vahelise piiri küsimustes 1. novembril 1923 sõlmitud täiendava konventsiooni art. 6-das ettenähtud piirijoonega poolitatud kinnisvarade likvideerimise tähtaeg möödub 11. märtsi 1929 a. protokolli järgi 1. aprillil 1930 a.,

ning et kõik piirijoonega poolitatud kinnisvarade omanikud art. 6-mas ettenähtud likvideerimist teostada pole suutnud,

pikendatakse piirijoonega poolitatud kinnisvarade likvideerimise tähtaeg kuni 1. aprillini 1931. a.

Samal ajal pikendatakse vastavalt üle piirijoone liikumise kergenduste tähtaega, mis ette nähtud 19. oktoobril 1920. a. Eesti ja Läti vahel sõlmitud kokkuleppes Eesti-Läti riigipiiri maapinnal kindlaksmääramise ja ühe lepinguosalise kodanikkude õiguste kohta teise lepinguosalise territooriumil ning piirijoonega poolitatud kinnisvarade seisukorra kohta, art. 16-das.

Käesolev protokoll ratifitseeritakse ja ratifikatsioonidokumendid vahetatakse Riias.

Käesolev protokoll astub jõusse ratifikatsioonidokumentide vahetamise päeval ning kustub 1. aprillil 1931. a.

Tehtud kahes eksemplaris Tallinnas 27. märtsil 1930. a.

J. Lattik.

Prenant en considération que le terme de la liquidation des biens immeubles partagés par la ligne frontière, prévu par l'article 6 de la Convention complémentaire entre l'Estonie et la Lettonie du 1-er novembre 1923 relative aux questions de frontière, expire, en vertu du protocole en date du 11 mars 1929, le 1-er avril 1930,

que tous les propriétaires des biens immeubles partagés par la frontière n'ont pas réussi à effectuer la liquidation prévue par l'article 6 susnommé,

le terme de la liquidation des biens immeubles partagés par la frontière est prolongé jusqu'au 1-er avril 1931.

En même temps sont prolongés respectivement les délais des privilèges pour les biens partagés par la frontière prévus par l'article 16 de la Convention entre l'Estonie et la Lettonie du 19 octobre 1920 au sujet du tracé sur le terrain de la frontière entre les deux Etats, des droits des citoyens de la zone limitrophe et sur la situation des propriétés immobilières partagées par la ligne frontière.

Le présent Protocole sera ratifié et les ratifications seront échangées à Riga.

Ce Protocole entrera en vigueur le jour de l'échange des ratifications et l'effet en expirera le 1-er avril 1931.

Fait en double expédition à Tallinn le 27 mars 1930.

H. Celmiņš.

Riigikogu poolt 12. aprillil 1930 vastuvõetud

189. Eesti-Läti vaheliste merealuste kaablite kohta käiva konventsiooni kinnitamise seadus.

§ 1. Tunnustada kinnitatuks konventsioon Eesti-Läti vaheliste merealuste kaablite kohta, alla kirjutatud Riias 20. detsembril 1929.

§ 2. Avaldada ühes käesoleva seadusega konventsiooni prantsusekeelne tekst eestikeelse tõlkega.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu Esimees K. Einbund.

Abisekretär O. Gustavson.

Asjadevalitseja E. Maddison.

Konventsioon merealuste kaablite kohta Eesti ja Läti vahel.

Eesti Vabariigi Riigivanem ühelt poolt ja Läti Vabariigi President teiselt poolt, soovides korraldada kummagi maa vastavaid õigusi nende vahel olemasolevate merealuste kaablite kohta, samuti ka nende vastavaid kohustusi nende kaablite korrashoiu kohta, otsustasid sõlmida selleks konventsiooni ja nimetasid endi Täisvolinikkudeks, nimelt:

Eesti Vabariigi Riigivanem:

Tema Ekstsellentsi Härra Eduard V i r g o, Erakorralise saadiku ja Täievolilise Ministri Lätis,

Läti Vabariigi President:

Tema Ekstsellentsi Härra Antons B a l o d i s'e, Välisministri,

kes, pärast endi hääs ja nõutud korras leitud täisvolituste vastastikku läbivaatamist, leppisid kokku järgmises:

Artikkel I.

Loetakse mõlema lepinguosalise maa ühiseks omanduseks kolm merealust kaablit, igaüks ühesooneline, mis olemas Eesti ja Läti randade vahel läbi Irbeni väina Sõrve tuletorni ja Mihkli tuletorni vahel, millistest üks on hääs korras ja teine vigastatud; kolmandal puudub 11,5 km pikkune ots Eesti poolel.

Artikkel II.

Eesti ja Läti telegraafivalitsused lepivad kokku korraldustes, mis tulevad ette võtta art. I-ses loetletud kaablite korrashoiu ja selleks korrashoiuks vajalikkude tööriistade ja vahendite suhtes; samuti määravad nad ühisel kokkuleppel kindlaks nende kaablite kasutamise viisid ja vahendid ja nende kaablite kohta käiva talitusmäärustiku, kohastudes, vastaval juhul, maksvuselolevate rahvusvaheliste konventsioonidega ja määrustikkudega.

Artikkel III.

Kaablite vigastuste puhul, ja siis kui seda tarvilikuks peetakse, Eesti ja Läti telegraafivalitsused teevad vajalikud korraldused kaablite mõõtmiseks, et kindlaks määrata vigastuse täpsa koha, ja annavad vastastikku teada mõõtmise tulemused.

Kui mõlemad Lepinguosalised leiavad tarvilikuks ette võtta parandusi, siis teostatakse need järgmise põhimõtte ja tingimuste järgi: kummagi telegraafivalitsuse hooleks on korda seada ja hoida heas korras, samuti ka parandada

Convention concernant les câbles sous-marins entre l'Estonie et la Lettonie.

Le Chef de la République d'Estonie d'une part et le Président de la République de Lettonie de l'autre, désirant régler les droits respectifs de leurs pays aux câbles sous-marins existant entre les deux pays ainsi que leurs obligations respectives en ce qui concerne l'entretien de ces câbles, ont résolu de conclure une convention à cet effet et ont nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Le Chef de la République d'Estonie:

Son Excellence Monsieur Eduard V i r g o, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire en Lettonie,

Le Président de la République de Lettonie:

Son Excellence Monsieur Antons B a l o d i s, Ministre des Affaires Etrangères,

lesquels, après avoir mutuellement vérifié leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit:

Article I-er.

Sont considérés comme propriété commune des deux pays contractants les trois câbles sous-marins, à un fil chacun, existant entre la côte d'Estonie et celle de Lettonie à travers le détroit d'Irben entre le phare de Sõrve et le phare Michel dont l'un est en bon état et le second est endommagé; au troisième il manque un bout de 11,5 km. du côté estonien.

Article II.

Les Administrations télégraphiques estonienne et lettonne se mettront d'accord sur les mesures à prendre pour l'entretien des câbles énumérés à l'article I-er et des instruments et moyens nécessaires à cet entretien; de même elles fixeront d'un commun accord les modes et les moyens de l'utilisation de ces câbles et le règlement de service qu'ils comportent, en se conformant, le cas échéant, aux conventions et règlements internationaux en vigueur.

Article III.

En cas de dérangements des câbles, et s'il est jugé nécessaire, les Administrations télégraphiques estonienne et lettonne ordonnent la prise des dispositions utiles pour le mesurage des câbles afin de fixer l'endroit exact du dérangement, et se communiquent réciproquement les résultats des mesurages.

Si les deux Parties Contractantes jugent nécessaire de procéder à des réparations, celles-ci seront effectuées sur la base du principe et des conditions suivantes: Il incombe à chacune des Administrations télégraphiques

need kaablite pooled, milliste otsad ulatuvad tema maa rannikule. Neist töödest tingitud kulud kantakse mõlema Riigi poolt võrdsetes osades, nii et Eesti tasub poole sellistest Läti poolt tehtud kuludest ja Läti tasub poole analoogilistest Eesti poolt tehtud kuludest. Kumbki telegraafivalitsus on õigustatud saatma oma esindaja tööde juure, mis on ette võetud teise telegraafivalitsuse poolt, kuid ei ole mingit kohustust edasi lükata nende tööde teostamist kuni selle esindaja päralejõudmiseni. Tehtud tööde kohta kokkuseatud arvete läbivaatamist ja saldo maksmist toimetatakse iga aasta detsembri kuul.

Artikkel IV.

Nende maa- ja õhujuhtmete korrashoiu kulud, millised ühendavad kaableid vastavate telegraafi- või telefoniasutustega, samuti kui ka kaablite otsade ühest kohast teise ümberpaigutamise kulud on kummagi Lepinguosalise vastava telegraafivalitsuse kanda, ilma et teine pool osa võtaks neist kuludest.

Artikkel V.

Kui Eesti ja Läti kaitseväevõimud peavad tarvilikuks kasutada neid kaableid, antakse need viibimata nimetatud võimude käsutusesse. Sel juhul on kaablite korrashoid ja parandused kindlustatud art. III-das sisalduvate reeglite kohaselt. Niipea kui kaablid enam tarvilikud ei ole kaitseväevõimudele, antakse nad viibimata tagasi vastavate telegraafivalitsuste korraldusesse.

Artikkel VI.

Kui tekib mingisugune lahkarvamine käesoleva Konventsiooni tõlgitsemisel või käsitlemisel, siis lahendatakse see, ühe Lepinguosalise nõudel, vahekohtu poolt.

Iga tüliküsimuse korral kokkukutsutav vahekohus moodustatakse järgmiselt: kumbki Pool nimetab vahekohtunikkudeks kaks oma kvalifitseeritud kodanikku ning mõlemad Pooled valivad ühisel kokkuleppel esimeheks mõne kolmanda maa kodaniku.

Otsused tehakse häälteenamusega. Vahekohtu kulud kantakse Lepinguosaliste poolt võrdsetes osades.

de mettre et de maintenir en bon état, ainsi que de réparer, les moitiés des câbles dont les extrémités aboutissent à la côte de son pays. Les frais causés par ces travaux sont supportés par les deux Etats en parts égales, l'Estonie supportant la moitié des frais de cette espèce avancés par la Lettonie, et la Lettonie supportant la moitié des frais analogues avancés par l'Estonie. Chacune des deux Administrations télégraphiques est autorisée à déléguer un représentant pour assister aux travaux entrepris par l'autre Administration, mais il n'existe aucune obligation d'ajourner l'exécution de ces travaux jusqu'à l'arrivée de ce représentant. La vérification des comptes dressés pour les travaux exécutés et le paiement du solde sont effectués au mois de décembre de chaque année.

Article IV.

Les frais d'entretien des conducteurs terrestres et aériens, qui relient les câbles aux bureaux respectifs des rélégraphes ou des téléphones, ainsi que les frais occasionnés par le déplacement des extrémités des câbles d'un lieu à un autre sont à la charge de l'administration télégraphique respective de chacune des Parties Contractantes sans que l'autre partie participe à ces frais.

Article V.

Si les autorités militaires d'Estonie et de Lettonie jugent nécessaire d'utiliser ces câbles, ceux-ci sont immédiatement mis à la disposition des dites autorités. En ce cas l'entretien et les reparations des câbles seront assurés conformément aux règles contenues à l'article III. Dès que les câbles cessent d'être nécessaires aux autorités militaires, ils sont immédiatement mis à la disposition des administrations télégraphiques respectives.

Article VI.

S'il surgit quelque différend relatif à l'interprétation ou à l'application de la présente Convention, ce différend sera réglé, à la demande de l'une des Parties Contractantes, par un tribunal arbitral.

Le tribunal arbitral, convoqué à l'occasion de toute question litigieuse, sera composé comme suit: chacune des Parties désignera comme arbitres deux de ses ressortissants qualifiés et les deux Parties d'un commun accord feront choix comme Président d'un ressortissant d'un tiers pays.

Les jugements sont rendus à la majorité des voix. Les frais du tribunal arbitral sont à la charge des Parties Contractantes en parts égales.

Artikkel VII.

Käesolev Konventsioon ratifitseeritakse ja ratifikatsioonid vahetatakse Tallinnas niipea kui võimalik. Konventsioon astub jõusse kümnendal päeval pärast ratifikatsioonide vahetamist.

Selle tõenduseks kirjutasid mõlema Lepinguosalise Täisvolinikud alla käesolevale Konventsioonile ja varustasid ta oma pitseritega.

Tehtud Riias, kahes eksemplaris, 20-dal detsembril 1929.

(L. S.) Eduard Virgo. (L. S.) A. Balodis.

Article VII.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications seront échangés à Tallinn aussitôt que faire se pourra. La Convention entrera en vigueur le 10-me jour après l'échange des ratifications.

En foi de quoi les Plénipotentiaires des deux Parties Contractantes ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs sceaux.

Fait à Riga, en deux exemplaires, le 20. décembre 1929.

(L. S.) Edward Wirgo. (L. S.) A. Balodis.

Vabariigi Valitsuse poolt 9. aprillil 1930 vastu võetud

190. Vabariigi Valitsusele alluvate asutuste koosseisude määruse muutmise määrus.

Alus: Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse § 62 (RT 28 — 1929).

I.

Vabariigi Valitsuse poolt 29. juunil 1929 kinnitatud Vabariigi Valitsusele alluvate asutuste koosseisude määrus (RT 63 — 1929) muudetakse Välisministeeriumi osas ja pannakse maksma järgmiselt:

Välisministeerium.

Ametinimetus.	Liik.	Arv.	Kuupalk.
Ministri abi	a	1	350.—
I sekretär	a	5	170.—
II sekretär	a	4	140.—
Poliitiline osakond.			
Direktor	a	1	320.—
Büroo juhataja	a	4	240.—
Šifri ametnik	a	1	170.—
Korrespondent	v	1	70.—
Administratiivosakond.			
Direktor	a	1	320.—
Büroo juhataja	a	2	240.—
Majanduse juhataja (ühtlasi pearaamatupidaja)	a	1	220.—
Majanduseametnik	a	1	120.—
Raamatupidaja	a	1	140.—
Kantselei juhataja	a	1	170.—
Asjaajaja-passiametnik	a	1	80.—
Korrespondent-tõlk	a	1	120.—
Arhivaar	a	1	120.—
Arhiivi ametnik	a	1	70.—
Registraator	a	2	75.—
Korrespondent	v	2	70.—
Vanem kantseleiametnik	v	1	65.—
Välisministeerium (keskasutus)		33	

Ametinimetus.	Liik.	Arv.	Kuupalk.
Välisesindus.			
Helsingi.			
Saadik	a	1	1.125.—
I sekretär-konsul	a	1	675.—
Ametnik	v	1	200.—
Riia.			
Saadik	a	1	1.035.—
I sekretär-konsul	a	1	620.—
Ametnik	a	1	175.—
Tõlk	v	1	135.—
Luke.			
Konsulaar-agent	a	1	150.—
Kaunas.			
Saadik	a	1	935.—
II sekretär-asekonsul (kui ametnik, siis kr. 300.—)	a	1	375.—
Varssav.			
Saadik	a	1	1.315.—
II sekretär-asekonsul	a	1	600.—
Tõlk	v	1	150.—
Berliin.			
Saadik	a	1	1.500.—
Nõunik (kui I sekretär-konsul, siis kr. 900.—)	a	1	1.050.—
Attaché	a	1	525.—
Ametnik	a	1	380.—
Korrespondent	v	1	330.—
Stockholm.			
Saadik	a	1	1.315.—
II sekretär-asekonsul	a	1	600.—
Kopenhagen.			
II sekretär-asekonsul	a	1	600.—
London.			
Saadik	a	1	1.690.—
Peakonsul	a	1	1.185.—
II sekretär	a	1	675.—
Ametnik	a	2	510.—
Tõlk	v	1	400.—

Ametinimetus:	Liik.	Arv.	Kuupalk.
Pariis.			
Saadik	a	1	1.315.—
I sekretär-konsul	a	1	785.—
Attaché-ametnik	a	1	395.—
Korrespondent	v	1	175.—
Rooma.			
Saadik	a	1	1.125.—
II sekretär-asekonsul	a	1	525.—
Genf.			
Alaline esindaja Rahvasteliidu juures	a	1	1.050.—
Korrespondent	v	1	300.—
New-York.			
Peakonsul	a	1	1.575.—
Konsulaar-sekretär	a	1	750.—
Korrespondent	v	1	660.—
Moskva.			
Saadik	a	1	1.315.—
Nõunik (kui I sekretär-konsul, siis kr. 785.—)	a	1	920.—
Attaché	a	1	450.—
Korrespondent-tõlk	a	1	300.—
Leningrad.			
Peakonsul	a	1	790.—
Ametnik	a	1	300.—
Belgia.			
Sekretär-asekonsul	a	1	525.—
Balkani riigid.			
Sekretär-asekonsul	a	1	600.—
Välisesindus		46	
Välisministeerium		79	

II.

Käesolev määrus hakkab maksma 1. aprillist 1930.

Riigivanema aset. A. Kerem.

Majanduseminister J. Zimmermann.

Riigisekretär K. Terras.

Vabariigi Valitsuse poolt 9. aprillil 1930 kinnitatud

191. Haiguste ja kehaliste puuete nimekiri lit. „A".

Alus: Kaitseväeteenistuse seaduse § 46 (RT 43 — 1926).

I.

Haigused, vigastused ja kehalised puuded põhjustavad Kaitseväeteenistuse seaduses § 2 nimetatud isikute, välja arvatud ohvitserid, arstid ja kv.-ametnikud, kaitseväeteenistusse kõlbmatuks tunnistamise või rivitu teenistusse või maakaitseväe III järku määramise või tähendatud isikutele tegelikku kaitseväeteenistusse astumiseks ajapikenduse andmise järgmiselt:

1. Nõrk kehaehitus ehk ilmne üldine füüsiline kidurus, mis avaldub kondikava ja lihastiku halvas arengus, kitsas rinnas, üksikute kehaosade ebaproportsionaalses ehituses, üldiste kaitsepindade loiduses ja kahvatuses, nahaaluses rasvakihi puudumises, vanusele mittevastavas kasvus. Sügavad ja ravimatud üldise toitumuse korratused, mis on tekkinud läbipõetud raskete ja pikaldaste haiguste või krooniliste mürgistuste tagajärjel, — pärast järelekatsumist ravilas.	1. III järgu maakaitseväkke.
2. Üldine rasvumine, mis takistab riviteenistuse kohuste täitmist.	2. Rivituteenistusse.
3. Addisoni-tõbi.	3. Kõlbmatu.
4. Suhkru- ja suhkruta liigkusesus (Diabetes mellitus ja insipidus) — pärast järelekatsumist ravilas.	4. Kõlbmatu.
4¹. Punktis 4 tähendatud haigus kergel kujul.	4¹. III järgu maakaitseväkke.
5. Elevanditõbi (Elephanthiasis).	5. Kõlbmatu.
6. Pidalitõbi.	6. Kõlbmatu.
7. Limaturse (Myxoedema).	7. Kõlbmatu.
8. Selge mahlnäärmete tuberkuloos, ühendatud näärmete mädanemise või kõdunemisega või nende paistetisega üldisel toitumuse langemisel.	8. III järgu maakaitseväkke.

9.	Tervistumatu kloroos, ebakloroos, progresseeruv pahaloomune kehvveresus ja veritsustõbi (haemophilia) — pärast järelekatsumist ravilas.	9. Kõlbmatu.
10.	Healoomused ravimatud kasvajad, kui nad tunduvalt rõhuvad tähtsaid elundeid või takistavad liigete liikumist.	10. Kõlbmatu.
10¹.	Healoomused kasvajad, kui nad eksitavad pea-, keha- või jalakatte või relva kandmist.	10¹. Rivituteenistusse.
11.	Pahaloomused kasvajad igal kujul ja arenemise astmel.	11. Kõlbmatu.
12.	Idiotism, sünnipärane nõdrameelsus ja ilmne vaimline arenematus.	12. Kõlbmatu.
13.	Pikaldased ja parandamatud vaimuhaigused igal kujul ja arenemise astmel — pärast järelekatsumist ravilas.	13. Kõlbmatu.
14.	Langetõbi — pärast järelekatsumist ravilas.	14. Kõlbmatu.
15.	Psüho-neuropaatiline konstitutsioon — pärast järelekatsumist ravilas.	15. III järgu maakaitseväkke.
16.	Raskel kujul hüsteria ja muud rasked neuroosid — pärast järelekatsumist ravilas.	16. Kõlbmatu.
16¹.	Punktis 16 tähendatud haigused halvatusteta ja sagedate hoogudeta — pärast järelekatsumist ravilas.	16¹. III järgu maakaitseväkke.
17.	Basedovitõbi raskel kujul.	17. Kõlbmatu.
17¹.	Basedovitõbi kergemal kujul — pärast järelekatsumist ravilas.	17¹. III järgu maakaitseväkke.
18.	Halvatus igal kujunemise astmel (paralysis, paresis) chorea ja muud liikumishäired, mis olenevad kesk- või pindmise ergukava püsivatest orgaanilistest muutustest — pärast järelekatsumist ravilas või juhul, kui on olemas selgelt nähtavaid halvatuse objektiivseid andmeid, — ravilas järelekatsumiseta.	18. Kõlbmatu.
18¹.	Mitte progresseeruvad pareesid või muud liikumishäired kergemal kujul.	18¹. III järgu maakaitseväkke.
19.	Progressiivne lihaste atrofia, progressiivne näo atrofia (Atrophia et hemiatrophia facialis progressiva), kui ka muud degeneratiivsed lihaste toitumusehäired raskel kujul.	19. Kõlbmatu.
20.	Rasked närvipõletikud ja neuralgiad, mis takistavad teenistuskohuste täitmist — pärast järelekatsumist ravilas.	20. III järgu maakaitseväkke.
21.	Akromegalia närvikava riketega.	21. Kõlbmatu.
22.	Söötraig (lupus vulgaris), mycosis fungoides, pemphigus chronicus, sclerodermia, prurigo, ichtyosis ja psoriasis vulgaris universalis — raskel kujul.	22. Kõlbmatu.
23.	Punktis 22 loetletud haigused kergemal kujul, kui ka muud pikaldased tervistumatud või raskelt ravitavad nahahaigused.	23. Rivituteenistusse.
24.	Pikaldased luesi-, skorbuudi- või tuberkuloosihaavandid (ulcera); vanad tõmbsoonte sõlmesed haavandid (varices ulcerosae), mille arstimatus on tehtud kindlaks ravilas.	24. Kõlbmatu.
25.	Kudede külge kasvanud haavaarmid, kui nad eksitavad liigete vabalt liikumist, riiete või jalatsite kandmist.	25. Rivituteenistusse.
26.	Pikaldane reumatism, liigendite moonutav põletik ja podagra, kui mainitud haigused rikuvad liigendeid, lihaseid ja künnapuid püsivalt või tekitavad muid orgaanilisi järeldusi.	26. Kõlbmatu.
27.	Luude, kõhrete, lihaste ja künnapute pikaldased tõved, mis raskendavad hingamist, takistavad liigete vabalt liikumist või riiete, jalatsite või peakatte kandmist.	27. Kõlbmatu.
28.	Pealuu (kolju) sünnipärased defektid või kontaine kaotus, kui kontarmi asemele on kasvanud sidekoeline arm.	28. Kõlbmatu.
28¹.	Punktis 28 tähendatud defektid — haiguseliste nähtude puudumisel.	28¹. III järgu maakaitseväkke.
29.	Silmmunade katmiseks laugude puudulikkus.	29. Kõlbmatu.
30.	Silmlaugude äärte ravimatu põletik ühes lauäärte paksenemisega, laugude sisse- või väljapoole pöördumine, silmaripsmete loomuvastane kasv silmmuna poole, mis hoiab alal silma pikaldase põletiku, kui nägemise teravus selle juures on alla 0,5.	30. III järgu maakaitseväkke.

30[1].	Kui nägemise teravus p. 30 loetletud haiguste juures on üle 0,5.	30[1]. Rivituteenistusse.
31.	Silmlaugude armid, mis hoiavad alal silma sarvnaha ja limanaha pikaldase põletiku.	31. Kõlbmatu.
31[1].	Punktis 31 tähendatud puuded kergemal kujul.	31[1]. III järgu maakaitseväkke.
32.	Silmlaugude sidekile ilmne marjahaigus (trachoma) sügava infiltratsiooniga iseäranis ülemineku voltides — pärast järelekatsumist ravilas.	32. III järgu maakaitseväkke.
33.	Ilmne silma sidekile pikaldane katarr nibude ehk follikulite märksa ebaloomulise kasvu ja paistetusega — pärast järelekatsumist ravilas.	33. Rivituteenistusse.
34.	Silmlaugude kokkukasv üksteisega või silmmunaga ühes silmas või mõlemis, kui see vähendab nägemist või märksa piirab silmade liikumist.	34. Kõlbmatu.
35.	Pisaruuris või pisarate püsiv vool, mis oleneb pisartorude ravimatutest haigustest, — pärast järelekatsumist ravilas.	35. III järgu maakaitseväkke.
36.	Eelmine stafüloom silma scleras või sarvnahas, kuigi ühes silmas.	36. Kõlbmatu.
36[1].	Punktis 36 tähendatud puuded, kui nägemise teravus teises silmas korrigeeritult ei ole alla 0,5.	36[1]. III järgu maakaitseväkke.
37.	Üks silm pime, teisel aga nägemise teravus korrigeerimatult alla 0,5.	37. Kõlbmatu.
37[1].	Üks silm pime, teise silma nägemise teravus aga korrigeerimatult mitte alla 0,5.	37[1]. III järgu maakaitseväkke.
37[2].	Nägemise teravus korrigeeritult parema nägemisega silmas alla 0,3.	37[2]. Kõlbmatu.
	Märkus. Korrektsioonil ei või olla — mõlemas silmas nägemise teravusest olenematult — lühikenägemine üle 7,0 D ja astigmatism üle 3,0 D, kaugenägemine aga peale 30 eluaasta üle 4,0 D või ühes silmas lühikenägemine üle 9 D.	
37[3].	Isikud, kelle lühike- või kaugenägemine või astigmatism on suurem, kui p. 37[2] märkuses lubatud, kuid kelle nägemise teravus korrigeeritult ei ole rivitute omast vähem ja silma põhi on vaba rasketest komplikatsioonidest.	37[3]. III järgu maakaitseväkke.
37[4].	Nägemise teravus mõlemas silmas alla 0,3, kui tähendatud nägemise teravuse nõrgenemine oleneb täielikult kiirimurdvate olluste tumenemisest, mitte aga refraktsiooni anomaliast.	37[4]. Kõlbmatu.
37[5].	Nägemise teravus korrigeeritult parema nägemisega silmas alla 0,5, kuid mitte alla 0,3.	37[5]. Rivituteenistusse.
37[6].	Nägemise teravus mõlemas silmas alla 0,5, kuid mitte alla 0,3 ja kui see nägemise teravuse puudulikkus oleneb kiirimurdvate olluste püsivatest tumestustest.	37[6]. Rivituteenistusse.
38.	Kõik pikaldased ravimatud uveaaltrakti, tsiliaaraparaadi, võrkkile ja nägemisnärvi haigused — nägemise teravusele vaatamata, — pärast järelekatsumist ravilas.	38. Kõlbmatu.
39.	Silmlaugude ja silmmuna liigutusnärvide püsiv halvatus (ptosis või lagophtalmus) — pärast järelekatsumist ravilas.	39. Kõlbmatu.
40.	Alaline tugev kõõrdumine, kui otsevaatamisel kõõrduva silma sarvnahk puudutab silmapilu välist või sisemist nurka.	40. Rivituteenistusse.
41.	Tugev silma tõmblemine (nystagmus), kui nägemise teravus mõlemas silmas on alla 0,5.	41. Kõlbmatu.
41[1].	Mõõdukas silma tõmblemine, silmmuna pöörmisel, kui nägemise teravus üheski silmas on üle 0,5.	41[1]. Rivituteenistusse.
41[2].	Tugev silma tõmblemine kõikides asendites, kui nägemise teravus üheski silmas on üle 0,5.	41[2]. III järgu maakaitseväkke.
42.	Mõlema kõrva lesta puudumine.	42. III järgu maakaitseväkke.

42¹.	Mõlema kõrva sünnipärane avausetus või kõrvatorude täielik kinnikasv.	42¹. Kõlbmatu.
42².	Punktis 42¹ tähendatud puuded, kui kuulmine on küllalt rahuldav.	42². III järgu maakaitseväkke.
43.	Keskkõrva pikaldane põletik nibuja-jätke või atticuse sööbijaga, kolesteatoomi või polüüpidega, keskkõrva pikaldane mädane põletik kuulmekile ääredefektiga või kuulmeluude defektidega, fistuliga Šrapnelli membraanis ja recessus epitympanicuses.	43. Kõlbmatu.
43¹.	Keskkõrva pikaldane põletik püsiva ja rohke mädajooksuga, kui mäda on halb iseloomult, haisev või mitte limasisaldav, samuti ka punktis 43 mainitud haigused, kui kuulmine on küllalt rahuldav, — pärast järelekatsumist ravilas.	43¹. III järgu maakaitseväkke.
43².	Keskkõrva pikaldane põletik, punktides 43 ja 43¹ mainitud haiguslikkude muutusteta.	43². Rivituteenistusse.
44.	Kuulmekile kuivad defektid — tingimisel, kui kuulmine on vähenenud tunduvalt.	44. Rivituteenistusse.
45.	Kurdid või väga nüri kuulmisega isikud, kes ei kuule sosinjuttu ühe meetri kauguseni.	45. Kõlbmatu.
45¹.	Nüri kuulmine, kui isik kuuleb sosinjuttu ühe meetri kauguselt, ei kuule seda aga nelja meetri kauguseni.	45¹. Rivituteenistusse.
45².	Ühest kõrvast kurdid.	45². Rivituteenistusse.
45³.	Ravilas kindlaks tehtud otoskleroos.	45³. Kõlbmatu.
46.	Püsivad sisekõrva, kuulmisnärvi ja nendega ühenduses olevad peaaju kestade rikked, mis kutsuvad esile tasakaalutust, krampe, tugevat peavalu või üldist rasket närvlikkust.	46. III järgu maakaitseväkke.
47.	Välisnina defektid, mis moonutavad nägu raskesti. Ninasõõrmete kokkukasv või armiline kitsenemine raskel kujul. Nina moonutised, mis takistavad hingamist raskesti ja püsivalt. Ninaõõnte kasvajad ja koaanide kokkukasv. Rhinoscleroma.	47. Kõlbmatu.
47¹.	Ozaena raskel kujul rohkete haisvate koorikutega või kaugele ulatuva ninakarbikute atrofiaga. Otsmiku-, ülemise lõualuu, sõel- ja talbluu urke pikaldased ravimatud mädased põletikud, samuti nina polüübid astmaliste hoogudega.	47¹. III järgu maakaitseväkke.
47².	Hüpertroofiline nohu ja nina vaheseina kõverused, mis takistavad hingamist tunduvalt ja püsivalt või rikuvad haistmist. Ozaena kergemal kujul ja atroofiline nohu või püsiv atroofiline ninakurgu katarr.	47². Rivituteenistusse.
48.	Rasked suu ja näo moonutised mitmesugustel põhjustel. Keele funktsioone takistavad kasvajad või defektid, keele või põskede kinnikasv, kurgu, kurgupurje ja lõualuude vead ja häired, kõik kõva suulae pilud ja puuded, kui ükski neist takistab püsivalt neelamist või häältamist.	48. Kõlbmatu.
49.	Kõri tuberkuloos, pikaldased kõrikatarrid limanaha raskekujulise hüpertrofiaga, kõri kasvajad, striktuurid ja muud kõri ja hingetoru orgaanilised rikked, mis raskendavad hingamist või neelamist. Kogelemine ja teised rasked kõnerikked kõnelemise võimatusega või arusaamatu kõnelemisega.	49. Kõlbmatu.
50.	Püsivad kõrikatarrid, kogelemine ja muud tõsisemad kõnerikked ebaselge, kuid arusaadava kõnelemisega.	50. Rivituteenistusse.
51.	Tummad ja kurttummad — pärast tõendavate teadete saamist haige kodukohast või järelekatsumist ravilas.	51. Kõlbmatu.
52.	Püsivad välised sülguurised.	52. Kõlbmatu.
52¹.	Punktis 52 tähendatud puudused kergel kujul.	52¹. III järgu maakaitseväkke.
53.	Liht või kahekordne jänesemokk, kui lõhe ulatub üle kogu huule laiuse.	53. Rivituteenistusse.
54.	Vähemalt kümne hamba puudumine ühes lõualuus või neljateistkümne hamba puudumine kahes lõualuus, kui toitumus on langenud.	54. III järgu maakaitseväkke.

Märkus. Puuduvaks hambaks loetakse ka niisugune hammas, mille suurem osa on purustatud sööbijast. Tarkus- ja kunsthambad ei võeta arvesse.

55.	Kõverkael või kaela piiratud liikuvus, kui need puuded olenevad kaelalülide või pehmete osade loomuvastasest arenemisest või orgaanilistest riketest.	55. Rivituteenistusse.
56.	Parandamatu hõõtsik (struma), mis takistab vormiriiete kandmist või põhjustab funktsionaalseid häireid — viimasel juhul — pärast järelekatsumist ravilas.	56. Kõlbmatu.
57.	Kõri ja hingetoru orgaanilised rikked, kui nad raskendavad kõnelemist, hingamist või neelamist.	57. Kõlbmatu.
58.	Söögitoru tunduvalt kitsenemise ja sopised laienemised.	58. Kõlbmatu.
59.	Lühenenud või kõverdunud rangluud või roided, mis takistavad hingamist, liikumist või riiete või relvade kandmist.	59. Rivituteenistusse.
60.	Kopsutiisikus, pikaldane kopsu- või kopsukelme põletik raskel kujul.	60. Kõlbmatu.
60[1].	Punktis 60 tähendatud haigused kergemal ja paranemisele kalduval kujul.	60[1]. III järgu maakaitseväkke.
61.	Hingamistorude pikaldane, sagedasti korduv katarr ja kopsuemfüseem, mis takistab riviteenistust.	61. Rivituteenistusse.
62.	Bronhiaalne astma — pärast järelekatsumist ravilas. Kopsuemfüseem raskel kujul.	62. Kõlbmatu.
63.	Südame, südamepauna, aorta ja kopsutuiksoone orgaanilised rikked.	63. Kõlbmatu.
63[1].	Punktis 63 tähendatud rikked hästi kompenseeritud kujul.	63[1]. III järgu maakaitseväkke.
64.	Suurte soonte aneurüsmid, kui aneurüsmi ravimatus on tehtud kindlaks ravilas.	64. Kõlbmatu.
65.	Maksa, põrna, mao, soolte, neerude ja muude kõhu ja niuete elundite orgaanilised haigused, mis takistavad nende korralikku talitust või põhjustavad üldse toitumuse häireid.	65. Kõlbmatu.
65[1].	Punktis 65 mainitud haigused, kui nad on ravitavad pikaldaselt, kuid kalduvad paranemisele.	65[1]. III järgu maakaitseväkke.
66.	Kohaldamatud ja opereeritamatud naba ja kubeme songad.	66. Kõlbmatu.

Märkus 1. Songad kergemal kujul ei vabasta riviteenistusest, kuid haige soovil opereeritakse neid kaitseväe ravilas riigi kulul.

Märkus 2. Soovijatel on õigus tarvilist songa operatsiooni teha lasta erahaigemajas oma kulul.

67.	Pärasoole kõigi kihtide väljalange iseäralise pingutuseta. Päraku parandamatu uuris — pärast järelekatsumist ravilas; pärasoole või päraku kitsenemine.	67. Kõlbmatu.
68.	Hemorroidid ravimatul raskel kujul — pärast järelekatsumist ravilas.	68. Kõlbmatu.
69.	Loodusvastane pärak. Väljaheite uuris.	69. Kõlbmatu.
70.	Suguti kaotus, kusiti (urethra) võrsumise rikked (epispadia ja hypospadia), mis puhtusetust tekitavad; kusepõie võrsumise rikked (ectopia), naba ja kusepõie uurised, kusiti uuris, mis asub suguti juure ja keskkoha vahel.	70. Kõlbmatu.
71.	Kuseteede kivitõbi, kusiti parandamatu ja tunduvalt suur kitsus — pärast järelekatsumist ravilas.	71. Kõlbmatu.
72.	Kusepidamatus — pärast järelekatsumist ravilas.	72. III järgu maakaitseväkke.
73.	Munandi — kuigi ühe — püsimine kubeme kanalis.	73. Rivituteenistusse.

74.	Munandi või seemneköisiku vesitõbi ravimatul kujul, kui see oma suurusega takistab liikumist või riiete kandmist.	74. Kõlbmatu.
	Märkus. Toimida p. 66 märkustele vastavalt.	
75.	Seemneköisiku tõmbsoonte sõlmene laienemine, mis eksitab käimist või riiete kandmist.	75. Rivituteenistusse.
76.	Munandi, munandi manuse, seemneköisiku ja munandikoti kasvajad või nende püsivad haigustused, mis takistavad käimist ja riiete kandmist.	76. Kõlbmatu.
77.	Selgroo võrsumise rikked, selgroo pikaldased haigused ja tunduvalt suured vormimuutused; niuete kõverused või muud vormimuutused.	77. Kõlbmatu.
77¹.	Kergemal kujul võrsumise rikked ja vormimuutused.	77¹. III järgu maakaitseväkke.
78.	Peo või jalapöia puudumine.	78. Kõlbmatu.
79.	Lõpundite kõverdused või lühendused, mis takistavad vabalt liikumist või riiete ja jalatsite kandmist, nagu: a) üks jalg teisest 3 kuni 4,5 sm lühem, b) „O" jalad (genu varum), kui sirgelt seistes põlvede vahe on 13 kuni 18 sm, c) „X" jalad (genu valgum), kui sirgelt seistes kandade vahe on 9 kuni 13 sm.	79. Rivituteenistusse.
79¹.	Suuremad sellased puuded ja vead, kui p. 79 tähendatud.	79¹. Kõlbmatu.
80.	Suurte liigendite liikumatus või vähene paenduvus nende pikaldaste haiguste tagajärjel; vananenud ja sagedasti korduvad nikastused (luxatio), ebaliigendid, tolknev liigend; võõriti kokkukasvanud luumurded, kui nad takistavad lõpundite funktsioone.	80. Kõlbmatu.
81.	Püsiv — kuigi ühe — lõpundi atrofia, mis nähtavalt takistab lõpundi funktsioone — pärast järelekatsumist ravilas.	81. Kõlbmatu.
82.	Pöidla või kahe sõrme puudumine ühel käel või ühe sõrme puudumine kummalgi käel.	82. Rivituteenistusse.
	Märkus. Sõrm loetakse puuduvaks, kui pöidlal puudub küüslüli ja muudel sõrmedel kaks lüli.	
82¹.	Rohkem sõrmede puudumine kui p. 82 tähendatud.	82¹. III järgu maakaitseväkke.
83.	Ühe sõrme püsiv könksus või täieline liikumatus.	83. Rivituteenistusse.
83¹.	Kahe ja rohkem sõrmede püsiv könksus või täieline liikumatus.	83¹. III järgu maakaitseväkke.
84.	Parema või vasaku käe pöidla kokkukasve nimetissõrmega või parema käe nimetissõrme kokkukasve keskmise sõrmega.	84. Rivituteenistusse.
85.	Tõmbsoonte sõlmeline laienemine vastava naha õhenemisega ühel või mõlemal alumisel lõpundil.	85. Rivituteenistusse.
86.	Komppöid (pes varum), lamppöid (p. planovalgus), püstpöid (p. equinus) ja kandpöid (p. calcaneus).	86. Rivituteenistusse.
87.	Suure varba puudumine ühes esimese labajalaluu pähikuga või väikse varba puudumine ühes viienda labajalaluu pähikuga või kolme muu varba puudumine.	87. Rivituteenistusse.
87¹.	Rohkem varvaste kui p. 87 tähendatud puudumine.	87¹. Kõlbmatu.
88.	Liigsõrmed ja liigvarbad; sõrmede või varvaste kõverdused ja könksused, kui nad eksitavad käte või jalgade vabalt liikumist.	88. Rivituteenistusse.
89.	Kui läbivaadatul on haigus, vigastus või puue, mis puudub nimekirja eelmistes (1—88) punktides kas üldse või ettenähtud kujul, mis aga komisjoni ühemeelse arvamise järgi teeb läbivaadatu kõlbmatuks kas rivi- või üldse kaitseväeteenistuseks, siis komisjonil on õigus oma ühemeelsel otsusel vabastada läbivaadatav kas riviteenistusest või üldse kaitseväeteenistusest. Komisjon on aga kohustatud ülevaate aktis või tunnistuses haiguse, vigastuse või puude täpselt kirjeldama ning oma otsuse põhjendama.	

90. Komisjonil on õigus anda tarbekorral tervislikkudel põhjustel Kaitseväeteenistuse seaduse (RT 43 — 1926) §§ 44 ja 45 ette nähtud ajapikendust tegevasse teenistusse ilmumiseks käesoleva nimekirja punktide 1, 8, 16, 16¹, 17, 17¹, 18, 18¹, 19, 20, 27, 31, 31¹, 32, 60, 61, 62, 65, 65¹, 80 ja 89 järgi.

91. Kui punktides 1, 4, 9, 13, 14, 15, 16, 16¹, 17¹, 18, 20, 24, 32, 33, 35, 38, 39, 43¹, 51, 64, 67, 68, 71, 72 ja 81 loetletud haigused ja puuded on ilmselt väljendunud, siis komisjonil on õigus ühemeelsel otsusel tunnistada läbivaadatav teenistuskõlbmatuks või määrata tema III järgu maakaitseväkke ravilasse järelekatsumisele saatmatult.

II.

Käesoleva nimekirja maksmahakkamisega kaotab oma maksvuse Vabariigi Valitsuse poolt 7. jaanuaril 1927 Kaitseväeteenistuse seaduse § 46 põhjal kinnitatud haiguste ja kehaliste puuete nimekiri lit. „A“ (RT 7 — 1927).

Riigivanem O. Strandman.

Kaitseminister Osk. Köster.

Riigisekretär K. Terras.

---

192. Määrus kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasva valmistamise kohta.

Alus: Kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasva seaduse § 13 (RT 100 — 1926).

§ 1. Kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasva tööstuse ruumid peavad olema vähemalt 3 m kõrged. Ruumid peavad olema puhtad, valged, kuivad ja varustatud õhupuhastamise sisseseadega. Auru ärajuhtimiseks ruumidest peavad lahtised keedukatlad varustatud olema vastava sisseseadega, mis auru ruumist välja juhib. Tööstust on keelatud sisse seada ruumides, mille põrand asub madalamal kui ümbruskonna maapind.

§ 2. Tööstusruumi põrandad peavad olema siledad, ilma pragudeta, kaetud tsemendiga või muu mitte vettläbilaskva lõhnata kõva ainega; vee ärajuhtimine põrandalt peab olema võimalik.

§ 3. Tööstusruumi seinad peavad olema siledalt krohvitud, õlivärviga heledalt värvitud ehk glasuuritud platedega kaetud, alaliselt puhtad ja ilma pragudeta. Seinte katmine papiga või paberiga on keelatud. Laed peavad olema siledalt krohvitud ja vähemalt üks kord aastas korralikult valgendatud.

§ 4. Akende valgustuse pind peab olema vähemalt $^1/_{10}$ — $^1/_{15}$ põrandapinnast, olenevalt seinte ja lae värvist ja valguse juurdepääsemise võimalusest.

§ 5. Tööstusruumid ei tohi olla otsekoheses ühenduses elu- ega muude ruumidega, mis ei ole tööstuse tarviduseks. Tööstusettevõtte juures asuvad tööliste ruumid ja väljakäigukohad võivad olla ühendatud tööja laduruumidega koridoriga, kuid peavad olema lahutatud eelmistest laeni-ulatuva seinaga.

§ 6. Kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasva valmistamise juures võib tarvitada ainult tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse poolt tarvitamiskõlvuliseks tunnistatud vett. Kauba valmistamiseks tarvitatavad ained peavad olema puhtad ja tervishoidlikult tarvitamiseks kõlvulised.

§ 7. Kõik tööstuses tarvitatavad abinõud ja asjad, nagu labidad, lauad, katlad j.n.e. peavad olema alati korras ja puhtad. Katlad peavad olema seestpoolt kaetud tervishoidlikult lubatud metallkorraga. Lauad ja muud puuasjad, mis pakkimata kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasvaga kokku puutuvad, peavad olema pragudeta või üle löödud tervishoidlikult lubatud pragudeta metallkorraga.

§ 8. Ettevõtte juures, kus üle 5 töölise on, peab olema tööliste jaoks eriti ruum pealisriiete hoiuks ja riiete vahetamiseks. Kui ettevõttes kuni 5 töölist on, võivad olla riiete hoidmiseks kapid, mis tööruumi paigutatud. Kui mees- või naistöölisi on üle 10 isiku, peavad olema mees- kui ka naistöölistel eraldi ümberriietamistoad ja väljakäigukohad.

§ 9. Tööstusruumis peab olema tööliste käepesemiseks pesuriist, seep ja puhtad käterätikud, niisama peavad olema veega süljekausid, mis vähemalt 1 kord päevas puhastatakse.

§ 10. Töötamise juures peavad olema töölised valgetes puhastes üliriietes ja kandma peas valgeid mütse.

§ 11. Sugu-, naha- ja külgehakkavaid haigusi põdejatel on ettevõttes töötamine keelatud. Ettevõtte omanik on kohustatud laskma läbi vaadata arsti poolt kõiki ettevõttes tegutsevaid isikuid enne teenistusse võtmist ja teenistuse ajal vähemalt üks kord kuus. Läbivaatamise tagajärjed kannab arst sellekohasesse raamatusse, mis peab olema alaliselt ettevõtte juures ja sisaldama kõikide tööstusettevõttes töötavate isikute ees- ja perekonnanimesid, ülevaatuse aega, arsti märkusi ja allkirja. Tervishoiu-arstidel on õigus igal ajal järele vaadata ettevõtte tegevuses olevate isikute tervislikku seisukorda.

§ 12. Praegu töötavad tööstused, kes on saanud kunstvõi, kunstjuustu ja kunsttoidurasva seaduse § 8 põhjal tööstuse loa, kuid oma sisseseade poolest ei vasta käesoleva määruse nõuetele, on kohustatud läbi viima tarvilikke ümberkorraldamisi ühe aasta jooksul käesoleva määruse §§ 1, 4, 5 nõuete täitmiseks ja 6 kuu jooksul määruse §§ 2, 3, 10 nõuete täitmiseks, arvates käesoleva määruse väljakuulutamise päevast. Määruse teistes paragrahvides ülesvõetud nõudmised peavad olema teostatud praegu töötavates ettevõtetes 1 kuu jooksul, arvates määruse väljakuulutamise päevast.

Tallinnas, 22. märtsil 1930.

Majanduseminister J. Zimmermann.

Hariduse- ja sotsiaalministri eest A. Mõttus.

---

193. Majanduseministri määrus Tulumaksu seaduse § 91 käsitamise kohta käivas Rahaministri 19. jaanuari 1925 määruses nr. 337/B (RT 11/12 — 1925) ettenähtud tähtaegade pikendamise kohta.

Alus: Tulumaksu seaduse § 93.

Valla- ja alevivalitsustes kuu esimesest kuni kuu viimase päevani vastu võetud tulumaksu ja viivitusraha summad tuleb anda edasi Eesti Panga vastavasse osakonda hiljemalt järgneva kuu 10-daks päevaks (senise 5-da kuupäeva asemel).

Eesti Panga osakonnad transfereerivad kõik omavalitsuste deposiitarvel seisvad eelmise kuu summad Eesti Panga Tallinna osakonda samale deposiitarvele 11-daks kuupäevaks (senise 6-da kuupäeva asemel).

Eesti Panga Tallinna osakond teatab üle riigi omavalitsuste osana sissetulnud tulumaksu ja viivitusraha summad maksudevalitsusele hiljemalt aruande-kuule järgneva kuu 15-daks päevaks (senise 10-da kuupäeva asemel).

Summade jaotamine maksudevalitsuse ja maakonnavalitsuste poolt sünnib senistel tähtaegadel (20-daks ja 30-daks kuupäevaks).

Käesolevad pikendused hakkavad maksma alates 1. maist 1930.

8. aprillil 1930. Nr. 38B.

Majanduseminister J. Zimmermann.

Maksudevalitsuse direktor H. Kukk.

---

194. Määrus tasu suuruse üle maapõuevarade uurimislubade eest.

Mäeseaduse (RT 30 — 1927) § 25 põhjal pannakse maksma, kokkuleppel Põllutööministriga, kolme aasta peale, alates 1. maist 1930, järgmised tasumäärad maapõuevarade uurimislubade eest:

1) põhimaks 2 krooni iga loa pealt ja
2) uurimisala iga hektaari pealt 25 senti.

14. aprillil 1930.

Majanduseminister J. Zimmermann.

---

195. Hariduse- ja sotsiaalministri määrus tinavalge tarvitamise kohta maalritöödes.

Antud 12. aprillil 1930 kokkuleppel Majanduseministriga tinavalge tarvitamise kohta maalritöödes käiva seaduse § 10 p.p. 2 ja 3 (RT 46 — 1928) ja suur-, kesk- ja väiketööstuse seaduse § 6 märkuse põhjal (RT 28 — 1920).

§ 1. Tinavalge, tinasulfaadi ja kõiki neid värviaineid sisaldavate saaduste tarvitamine hoonete sisemisteks värvimistöödeks on lubatud ainult kunstmaalri- ja peente joonistustööde tegemiseks, mis loetletud § 2-s, ja raudteejaamade sisemiseks värvimiseks.

§ 2. Kunstmaalri- ja peeneteks joonistustöödeks loetakse järgmised tööd: sisedekoratiiv maalritööd, nagu ruumide kaunistamine, teatri dekoratsioonide, plakatite ja siltide maalimine ja riide peal maalimine.

§ 3. Ruumid, kus alaliselt tarvitatakse tinavalget, tinasulfaati ja teisi neid aineid sisaldavaid saadusi, peavad olema valged, ventileeritavad ja köetavad.

Seinad ja põrandad peavad olema kergesti pestavad.

Tööruumid tuleb puhtad hoida. Puhastamine peab sündima väljaspool tööaega ja niiske puhastamisabinõuga. Puhastamiseks ei tohi tarvitada alla 18-aastaste tööjõudu.

§ 4. Nõud, kus hoitakse või kust tarvitatakse tinavalget, tinasulfaati või teisi neid värviaineid sisaldavaid saadusi, peavad olema varustatud vastava pealkirjaga ja äratähendusega, et need ained on mürgised. Äratähendamine võib sündida kas sõnadega või arusaadava piltliku kujutusega.

§ 5. Tinavalge, tinasulfaadi või kõikide neid värviaineid sisaldavate saadustega töötajad peavad olema varustatud eririietega ja peakattega, mis tarvitusele võetakse ainult tööajal ja mille pesemine peab sündima vähemalt 1 kord nädalas.

§ 6. Tinavalget, tinasulfaati või kõiki neid aineid sisaldavate saaduste tarvitamine, kus see lubatud, võib sündida ainult niiskes seisukorras või valmistehtud värvina.

Nende saaduste purustamine või tampimine ja õli või värnitsaga segamine võib sündida ainult mehaanilisel teel ja ainult sarnaselt, et ainete kallamisel mehaanilistesse abinõudesse töölised oleksid kaitstud tõusva tolmu eest ja see tolm ei tungiks tööruumidesse.

Tinavalge, tinasulfaadi või teiste neid aineid sisaldavate värvide mahakraapimine võib sündida ainult peale nende värvide niisutamist. Mahakraabitud värvi jäänused tuleb kõrvaldada veel niiskes seisukorras.

§ 7. Iga tööandja, kelle töölised kokku puutuvad tinavalge, tinasulfaadi või teisi neid aineid sisaldavate saadustega, peab võimaldama neile peale tööd ja enne söömist näo, käte ja hammaste pesemise. Selleks peab tema andma tarvilikul määral sooja vett, seepi ja käterätikuid.

Sööki peab tööandja võimaldama võtta ruumis, kus ei töötata tinavalge, tinasulfaadi või teiste neid aineid sisaldavate saadustega.

§ 8. Tööandja poolt töölistele määratud söögi- või eluruumides ei tohi hoida tinavalget, tinasulfaati või teisi neid aineid sisaldavaid saadusi ega ka nendega teha mingisuguseid töid.

§ 9. Töölised on kohustatud tinavalge, tinasulfaadi või teiste neid aineid sisaldavate saadustega töötamise puhul peale töö lõppu ja söömapauside eel oma nägu, käsi pesema sooja vee ja seebiga, suud loputama sooja veega ja harjama hambaid.

Nendel on keelatud töötamise juures suitsetada ja tarvitada alkoholi, samuti ka söömine samas ruumis, kus nad töötavad.

§ 10. Igas töökojas, kus tarvitatakse tinavalget, tinasulfaati või teisi neid aineid sisaldavaid saadusi, peab üleval olema nähtaval kohal käesoleva määruse lisana trükitud tähelepanuleht. Ühe eksemplari samast tähelepanulehest peab tööandja andma lepingu sõlmimisel igale töölisele, kel tuleb tegemist teha tinavalget, tinasulfaati või teisi neid aineid sisaldavate saadustega.

Hariduse- ja sotsiaalminister J. Hünerson.

Töökaitse- ja sotsiaalkindlustuse-osakonna direktor Joh. Sonin.

Lisa.

Tähelepanuleht.

Tina on üksikult kui ka koos teiste ainetega hädaohtlik mürk.

Tema mõju kehale on hävitav ka siis, kui ta kehasse tungib väga väikesel mõõdul, kuid kestvalt pikema aja jooksul.

Tinamürgitus võib ilmsiks tulla, kui tina käte, riiete või habeme külge kleepub ja sealt söömise, joomise, suitsetamise, nuuskamise või mõnel muul teel suhu satub või tolmuna sisse hingatakse.

Iga töö, mille juures tarvitatakse tina või tinasisaldavaid aineid, võib olla tinamürgituse põhjuseks.

Parim abinõu tinamürgitusest hoidumiseks on puhtus.

Töö juures tuleb katsuda hoiduda tolmutamist; nägu, käsi ja riideid võimalikult vähe määrida tinasisaldavate ainetega; tinasisaldavad ained ja töötamisabinõud hoida suuga kokkupuutumisest.

Küüsi võimalikult sageli lõigata, samuti sageli habet ajada.

Töö juures ei tule süüa, juua ega suitsetada.

Toiduaineid tööruumi mitte kaasa võtta.

Enne söömist ja joomist tuleb suud loputada ja käsi, nägu ning habet ja hambaid põhjalikult puhastada. Sama teha ka töö lõpetamisel.

Töö juures kanda pestavaid tööriideid, mis alal hoida eraldi teistest riietest, kaitstult tolmu ja gaaside eest ning neid tuleb pesta vähemalt kord nädalas.

Töökoht ja tööriistad hoida võimalikult tolmuvabad.

Tinaauru ja tinatolmu tekkimise juures tarvitada vastavat hingamiskaitsjat (maski).

Igal nädalal vähemalt kord ennast üleni pesta.

Alkohol teeb keha tinamürgitusele vastuvõtlikuks.

Tinamürgitus on arstitav, kui otsekohe esimeste mürgitustundemärkide ilmudes arstiabi saadakse.

Esimesteks mürgitustundemärkideks on: tinavärviline hall vaht hambaigemete küljes,

kõhuvalud, ummistus, pistevalud. Nende ilmsikstulekul kohe arsti poole pöörata.

Kes kord tinamürgituse läbi haige olnud, on eriti vastuvõtlik tinamürgitusele, mispärast ta olgu kahekordselt ettevaatlik.

---

196. Tariifinõukogu otsus 4. aprillist 1930 sadamamaksudetariif nr. 53, pagasiveotariif nr. 44 ja kaubaveotariif nr. 66 muutmise ja täiendamise kohta.

(Protokoll nr. 263 p.p. 3, 5 ja 6.)

Alus: Tariifinõukogu seadus RT 106 — 1923.

I.

Sadamamaksudetariif nr. 53 (RT 26 — 1928, täiendused ja muudatused RT 51 — 1928 ja 89 — 1929) § 13 täiendatakse märkus 8-ga järgmiselt:

Märkus 8. Kui tähtajalisi reisisid tegija laev ei hiline Eesti sihtsadamasse sissesõidul mitte üle 25% normaal-sõiduajast, kui sõiduaeg on ette nähtud alg- ja sihtsadama vahel kuni 12 tundi, ja mitte üle 20% normaal-sõiduajast, kui sõiduaeg on ette nähtud sõiduplaani järgi alg- ja sihtsadama vahel üle 12 tunni, siis hilinemine võetakse arvesse ja laev ei kaota selleläbi tuurilaeva eesõigusi. Erakorralised hilinemise juhused, tähendatud § 13 märkus 7 ja § 30, võetakse arvesse eraldi. Varem väljasõit sadamast, kui sõiduplaanis ette nähtud, ei ole lubatav.

II.

Pagasiveotariif nr. 44 (RT 1 — 1927) § 1 täiendatakse p. 8-ga järgmiselt:

Pagasisaadetistelt, mis Tallinna — Tallinn-Sadama jaamade kaudu üle antakse laiaroopaliselt kitsaroopalisele või ümberpöördult, võetakse üleveomaksu iga täie või alatud 10 kg pealt kr. 0,30.

III.

Kaubaveotariif nr. 66 (RT 100 — 1928) III jagu lhk. 55 kaubanimetus „džuut" 15 ton. saadetisena paigutada 10. klassist 11. klassi.

IV.

Käesolev otsus hakkab maksma 1. maist 1930.

Tariifinõukogu eesistuja,
Teedeministri abi K. Jürgenson.

Sekretär A. Remma.

---

197. Pärnu linna tervishoiu nõukogu kodukord.

Vastu võetud Pärnu linnavolikogu poolt Rahva tervishoiu korraldamise seaduse § 25 põhjal.

§ 1. Rahva tervishoiu korraldamise seaduse alusel Pärnus asutatud linna tervishoiu nõukogu ülesandeks on nõuandva organina linnavalitsusele aidata linna tervishoidlikke olusid, selgitada väärnähtusi sellel alal ja leida nende kõrvaldamiseks abinõusid. Selleks on tal õigus:

1) esineda linnavalitsusele vastavate ettepanekutega ja projektidega ning algatada tervishoiu alal vastavaid uurimusi, ankeete j.n.e.;

2) välja töötada tervishoiu alal sundmääruste kavasid ning arutada linnavalitsuse poolt algatatud sundmääruste kavasid ja avaldada nende suhtes oma seisukohta;

3) läbi vaadata tervishoidlikust seisukohast uute ehitatavate või ümberehitatavate tervishoidliku tähtsusega asutiste (haigemajad, saunad, koolimajad j.n.e.) ehitusprojekte;

4) arutada igasuguseid tervishoiu alasse puutuvaid küsimusi ja avaldada linnavalitsusele nende kohta oma arvamusi.

§ 2. Nõukogul on oma juhatus, mis koosneb juhatajast, sekretärist ja nende asetäitjast, kes valitakse nõukogu liikmetest 2 aasta peale.

§ 3. Nõukogu koosoleku ajast ja kohast ühes päevakorraga teatab juhataja liikmetele kirjalikult vähemalt 2 päeva enne koosolekut.

§ 4. Nõukogu koosolekud on kinnised; koosolek on otsustusevõimeline, kui sellest osa võtab vähemalt pool nõukogu liikmetest. Juhatajal on õigus koosolekust sõnaõigusega asjatundjatena osa võtma kutsuda arste, juriste, arhitekte, farmatsöite j.t.

§ 5. Nõukogu koosoleku otsused tehakse lihtsa hääleenamusega, häälte pooleks-jagunemisel:

a) annab avalikul hääletamisel ülekaalu juhataja hääl;

b) kinnisel hääletamisel aga loetakse küsimus eitavalt otsustatuks.

Hääletamine on lahtine, kui vähemalt üks liikmetest kinnist hääletamist ei nõua.

§ 6. Nõukogu võib otsustada ainult neid küsimusi, mis päevakorda üles võetud.

§ 7. Igal nõukogu liikmel on õigus nõukogu otsuse kohta esitada kirjalik vastulause.

§ 8. Kõik nõukogu otsused ühes läbirääkimiste lühikese kokkuvõttega kantakse nõukogu koosoleku protokolli ja antakse linnavalitsusele teada.

§ 9. Nõukogu kirjavahetus sünnib tervishoiu osakonna kantselei kaudu.

Kirjavahetusele kirjutavad alla juhataja ja sekretär või nende äraolekul asetäitjad.

Pärnus, 28. märtsil 1930. Nr. 3754.

Linnapea Kask.

Sekretär K. Rumvolt.

---

198. Mustla alevimaksud ja nende tasumise tähtajad 1930/1931 aastal.

Vastu võetud alevivolikogult 18. oktoobril 1929 prot. nr. 6 p. I ja 17. veebruaril 1930 prot. nr. 10 p. V.

Järje nr.	Maksude nimetus	Maksu suurus	Viivituseraha tähtajaks mittemaksmise korral	Maksutähtaeg
1	Trahterimaks, üldsummas	3.750 kr.		Iga kuu esimeseks päevaks ühesuurustes osades
2	Lõbustusemaks:			
	a) eraisikuilt ja isiklikes huvides toimepandavailt lõbustusilt üldsissetulekust . .	25%		
	b) seltsidelt ja organisatsioonidelt, mis taotlevad majanduslikke sihte või kutse- ning kihihuvilisi eesmärke — üldsissetulekust	20%		Alevivalitsuse äranägemise järgi
	c) hariduse- ja tuletõrjeseltside pidustusilt ja kõigi seltside kinodelt — üldsissetulekust	10%		
3	Jalgrattamaks	2 kr.	Kahekordne suurus	1. juuni
4	Lisaärimaks (puhtakasumaks)	1/8 riigimaksust	Riigimaksu %	Ühes riigimaksuga
5	Äritunnistustemaks (lisaärimaks) .	50% riigi põhiärimaksu määrast	Riigimaksu %	Ühes riigimaksuga
6	Koertemaks:			
	a) jahikoerte pealt	2 kr.	Kahekordne suurus	1. juuni
	b) teiste koerte pealt	1 kr.		
7	Hindamismaks:			
	a) elumajadelt ja ehitustelt	5% puhtast sissetulekust	1%	I pool — 1. juuliks, II pool — 1. oktoobriks
	b) vabrikutelt ja tööstusettevõtteilt . . .	1% väärtusest		
8	Turumaks:			
	a) iga turule tuleva koorma, veoriista, kasti ning korvi pealt, kauplejalt	10 s.		Turupäeval maksu sissevõtjale
	b) kauplustelt müügikoha jooksvameetri pealt	25 s.		
9	Platsimaks — laadamaks:			
	a) iga müüdava hobuse pealt, mille väärtus üle 100 kr.	1 kr. 50 s.		
	b) iga müüdava hobuse pealt, mille väärtus alla 100 kr.	75 s.		
	c) müüdava varsa, härja ja lehma pealt .	50 s.		Laadapäeval maksuvõtjale
	d) müüdava mullika, lamba, kitse, sea ning põrsa pealt	25 s.		
	e) iga koorma, veoriista pealt, millest või mille kõrval kaupa müüakse, kaubaväärtuse järgi iga 10 kr. pealt	10 s.		

Järje nr.	Maksude nimetus	Maksu suurus	Viivituseraha tähtajaks mittemaksmise korral	Maksutähtaeg
	f) laua või maasoleva kasti pealt müüjalt	25 s.		
	g) kauplustelt müügikoha jooksvaltmeetrilt	50 s.		
	h) laadalõbustusilt (palagaanidelt) iga tarvitatava ruutmeetri pealt	25 s.		
10	Sookasutusmaks:			
	a) iga hobuse ja lehma pealt	1 kr.		Looma registreerimisel
	b) iga lamba pealt	50 s.		
11	Isikumaks:			
	a) I liigi maksukohuslasilt	10 kr.		
	b) II „ „	7 kr. 50 s.		
	c) III „ „	5 kr. 50 s.	2%	1. septembriks
	d) IV „ „	3 kr. 50 s.		
	e) V „ „	2 kr.		
12	Maarent:			
	a) ehituse- ja põllumajandusekruntidelt ruutmeetri pealt	10 s.	1%	1. oktoobriks
	b) karjamaa kruntidelt ruutmeetri pealt .	8 s.		
13	Naturaalkohustuste asemaks:			
	a) iga ehitusekrundi väljaandmisel ühekordselt alevikassa heaks	10 kr.		Ehitusekrundi saamisel

Mustlas, 1. märtsil 1930. Nr. 2239.

Alevivanem A. Ruus.

Sekretär (allkiri).